

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
2.2 Облік внутрішнього браку у виробництві спортивної продукції (виправлення браку з вини працівники)				
1	Оприбутковано браковану спортивну продукцію	242	26	1 700,00
2	Оприбуткована спортивна продукція після усунення браку за ціною можливого використання	26	242	1 200,00
3	Витрати від браку, які мають бути відшкодовані винною особою	947	242	500,00
4	Витрати, списані на результат операційної діяльності	791	947	500,00
5	Дохід від відшкодування вартості браку винною особою	375	716	600,00
6	Податкове зобов'язання із податку на додану вартість	716	641	100,00
7	Доходи списані на фінансовий результат операційної діяльності	716	791	500,00
8	Відображено утримання із заробітної плати вартості браку спортивної продукції	661	375	500,00

Джерело: запропоновано автором [2].

Отже, за результатами проведеного дослідження, нами запропоновано здійснювати облік бракованої спортивної продукції на субрахунках: 241 «Зовнішній брак у виробництві спортивної продукції» та 242 «Внутрішній брак у виробництві спортивної продукції».

Також виділена кореспонденція рахунків відносно обліку зовнішнього браку у виробництві спортивної продукції (гарантійна заміна) та обліку внутрішнього браку у виробництві спортивної продукції, на прикладі виправлення браку не з вини працівники та з вини працівника). Дана кореспонденція рахунків розроблена у відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємства та організацій тощо [2-3].

Список використаних джерел

1. Акименко О. Ю. Рациональна організація обліку як основа забезпечення ефективного управління підприємством. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету: Серія "Економічні науки"*. 2013. № 3(68). С. 69-75. 2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій № 291 від 30.11.1999 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>. 3. НП(С)БО 16 «Витрати» № 318 від 31.12.1999 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>.

УДК 657.471.1

І. С. Єрашова, здобувачка вищої освіти

Науковий керівник: **К. В. Гнедіна**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ ВИТРАТ НА КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Ключові слова: витрати, планування витрат, контроль витрат, бюджет витрат.

Запорукою ефективної діяльності підприємств із подальшим отриманням прибутку є раціональна організація процесу контролю та планування витрат. Кожне підприємство прагне мінімізувати витрати з метою покращення результатів роботи. Для контролю за рівнем витрат необхідно чітко визначити методи їх обліку та висвітлити їх в обліковій політиці підприємства, встановити норми витрат та аналізувати відхилення від норм.

Облік витрат на комунальних підприємствах ведеться згідно з П(С)БО 16 [1], організовується з використанням системи реєстрів бухгалтерського обліку відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських

операцій підприємств та вимог Інструкції про застосування Плану рахунків. Дані обліку систематизуються та аналізуються, що дозволяє контролювати витрати.

Процес планування та контролю витрат на комунальних підприємствах забезпечується їх розподілом (класифікацією). Для контролю витрат підприємства використовують класифікацію витрат, що дає можливість прогнозувати витрати ресурсів по кожному процесу діяльності й у подальшому коригувати ці показники [2]. Для витрат, що входять до собівартості наданих послуг, належать прямі матеріальні, прямі витрати на оплату праці, змінні загальновиробничі [2]. Загальновиробничі витрати обліковуються по кожному виду наданих послуг окремо. Облік та контроль витрат, що віднесені до адміністративних включають витрати на обслуговування адміністративного персоналу (витрати на оплату праці адміністративного персоналу, відрахування на загальнообов'язкове страхування, витрати на утримання апарату управління, витрати на урегулювання судових спорів, витрати на зв'язок, витрати на оплату розрахунково-касового обслуговування та ін.). Для розрахунку відсотку адміністративних витрат, що будуть включені до вартості послуг комунальних підприємств використовують розрахунок: співвідношення фактичних адміністративних витрат до фактичної заробітної плати адміністративного персоналу. Витрати на збут включають: витрати на оплату праці персоналу, амортизація основних засобів, витрати на відрядження, витрати на користування послуг банків та інших фінансових установ по перерахуванню коштів споживачів та постачальникам, спецодяг, витрати на інформаційну діяльність тощо. До інших операційних витрат належать: суми безнадійної дебіторської заборгованості, втрати від курсової різниці, втрати від знецінення активів, нестачі та втрати від псування.

Процес планування витрат забезпечує визначення економічно обґрунтованого розміру витрат. Планування витрат включає такі етапи: визначення потреби в ресурсах; пошук альтернативних варіантів, поділ витрат на складові та їх розрахунок у грошовому вимірі; визначення загальної суми витрат, що входять до складу наданих послуг [3]. На комунальних підприємствах на етапі планування витрат розробляються плани, що містять інформацію про обсяги майбутніх запланованих витрат для забезпечення господарської діяльності. Планування витрат передбачає визначення нормативів витрат. На підставі даних економічних показників розробляються кошториси майбутньої вартості послуг.

Для визначення необхідної кількості витрат ресурсів розробляються бюджети витрат. Розробка та впровадження бюджету витрат залежить від виду діяльності. Залежно від виду витрат на підприємстві виділяють: бюджет витрат собівартості наданих послуг, бюджет прямих витрат на матеріали, бюджет витрат на оплату праці, бюджет загальновиробничих витрат, бюджети адміністративних витрат, бюджети витрат на збут, бюджети амортизаційних відрахувань [4]. Для отримання даних про недоліки та втрати в процесі діяльності використовують аналіз відхилень за бюджетами шляхом порівняння фактичних даних з плановими.

Отже, процес планування та контроль витрат на комунальних підприємствах забезпечує прогнозування майбутніх витрат та можливість їх мінімізації. Контроль витрат здійснюється на всіх етапах діяльності підприємства та надає повну інформацію користувачам про їхнє значення, порядок розподілу витрат та вплив на них внутрішніх та зовнішніх факторів.

Список використаних джерел: 1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 588 від 29.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> 2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України № 996 (у редакції № 776-IX від 14.07.2020 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. 3. Фролов С. М., Колісник Г. М. Планування витрат діяльності підприємства. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 6 (110). С. 159–171. 4. Букресєва Д. С. Бюджетування діяльності підприємств. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з практичних занять (для студентів освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань «Управління та адміністрування» напряму підготовки 072 Фінанси, банківська справа та страхування). Дніпро : НГУ, 2017. 58 с.